

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj V.

V Ljubljani 1. februarja 1865.

List 3.

II.

Doslednost.

Prava doslednost pa vendar ni svojeglavna, in ne terdi prenapeto in terdovratno svojega. Neki pameten mož je rekel: „Kdor vse luknje zamaši, ta naj manj vjame, ker zamaši tudi luknje, po katerih ribe pridejo, in — gerčaste bruna se ne dajo razcepiti“. Doslednost neizprosljiva in vzorna, zverže se v terdobo, in takšen merzel veter popari nežne cvetice ljubezni. Dosledni učenik ne skuša vseh gričev ponizati in spominjaje se lepega izreka slavnega apostola: „Ljubezen vse prenaša, vse preterpi in vse upa“, in v zavesti svoje nepopolnosti in otročje slabosti tu in tam marsikaj prizanaša. Ako se kaj takšnega godi iz poštenih namenov, otroci postavijo in učenika še le višej spoštujejo po starem šolskem pregovoru: „Izjeme poterdijo pravila“ — „Exceptio firmat regulam“.

Kako dobrotljiva je takšna doslednost pri vsaki šoli! ona daje učeniku čast in spoštovanje, prihranjuje mu marsiktere sitnosti, pospešuje mu vsestransko njegovo delavnost. Ker gre v takšni šoli vse pravilno in postavno, otroci se veliko lažje učijo, rajši vbogajo in se pokorsčine, reda in delavnosti tako privadijo, da jim ostane za ves čas njihovega življenja; ta pametna sila jih pripelje k нравni svobodi.

Kaki drag biser je takšen učenik v sedanji dobi, ko je vse duševno in нравno zmedeno in nedoločno!

Huda bolezen razjeda družinsko življenje, keršanska izreja in omika peša, in starši otrokom tako radi gledajo skozi

perste, in njih napake izgovarjajo. V takšnem omahljivem času je toliko bolj potreba, da se učenik stanovitnih načel in pravil derži, da ne razširjuje splošne omahljivosti.

Kako žalostno pa je v šoli omahljivega učenika, ki danes tako, jutro drugače govori, ki podučuje tje v en dan, ne da bi premislil, kaj bo danes ali jutri govoril, samo toliko, da mu ura mine, ki se umakne vsaki sapici, ki bi vsem rad vstregel; danes prizanaša, jutri pa nevmiljeno kaznuje, komarje preceja, kamele pa požira. Žalostno je, ako se takšne šole kje najdejo, pa kaj — skerbimo, da se nam ne bo moglo kaj takšnega očitati! Kako pa se pridobi doslednost? Doslednost in ljubezen do poklica si roke podajate.

Dobri pastir pozna svoje, in njegovi tudi njega poznajo. Pred vsem prizadevajmo si, da si pridobimo ljubezen do poklica in do otrok, in drugo, pravo razumnost in stanovitna volja, nam bode priveržena.

Ljubezen do stanu je prvo. Komur je šola le tlaka, tisti tudi vse po tlačansko opravlja, tedaj le prisiljeno poveršno brez doslednosti; komur pa je blagor šole pri sercu, dobro vé, da razpade vsako zbirališče, ki se ne derži stanovitnega reda. Vbrani red se pa le tam najde, kjer so postave in se ravna po pravilih, tedaj si takšen učenik prizadeva za daljno izobraženje. Kdor je priden in marljiv, dobro vé, kaj hoče in večidel pravo zadene, in ne pozabi, kar je enkrat obljubil ali govoril, in se živo spominja vsake reči zadevajoče napredek svojih učencev.

Ljubezen do poklica mora pa sklenjena biti s pravo ljubeznijo do otrok. Takšna ljubezen ni slaba, ampak krepostna, gleda na to, kar v prihodnje koristi, je tudi močna, da se stanovitno dobrega derži, naj veljá, kar hoče. Ne naklada preveč, kar pa za dobro spozná, to tirja, — in ko z eno roko otroka prijazno vodi, z drugo pa tudi za šibo prime, ako je potreba. Ljubezen je resnobna in dobrohotna, in ko se strast in samovoljnost prevračuje, kakor vreme v sušcu, je nevtrudljiva, in si ostane zmirom enaka, le ljubezen je dosledna.

Vendar ne smemo pozabiti, da je nekteri tak dar od Boga prijel, in da je nekteri od nature takšen, da dobro vé, kaj da hoče, kako da hoče, in da je stanoviten, kedar je treba svoj namen doveršiti. Nekteri v svoji mladosti tega dara niso prejeli, n. p.

takšni, pri katerih hitro piskerc izkipi, pa se zopet tako naglo uleže, kateri kakor metulj ferfrajo od posla do posla, in nikjer obstanka nimajo, pri katerih sovraštvo in ljubezen, veselje in žalost, resnoba in čmernost si vrata podajajo. Ako nisi poklican, prizadevaj si pa, da boš poklican, premaguj samega sebe, in gospoduj sam nad sabo. Učenik, ki vodi toliko otročaje, vendar ne sme sam otročaj biti.

To je sicer res težavno, ali stanovitna volja vse premaga. Učenik, kedar prebira s svojimi otroci 27. vajo v „Drugem berilu“, si vendar tudi kaj more misliti, in nauk, ki ga tam dobi, na se obračati. Človek pa je slab, večkrat stori, kar mu ni všeč, pa ne stori tega, kar mu je všeč; pri vsem njegovem poslovanji, posebno pa pri šoli potrebuje pomoči od tega, ki pozná vse slabosti človekove, in svoje pomoči nikomur ne odreče.

Pedagogične pisma.

Dragi moj Barovič!

Pišesh mi, dragi moj, da se ti učiteljska služba od začetka prav težka zdi. Kaj tacega od tebe slišati je lepo in te tudi časti, in kaže, da si ponižen, in ta čednost je dan današnji kaj redka prikazen. Ohrani to čednost, in zmagal bodeš, in zapomni si pregovor: „Kjer je veliko dima pred očmi, tam se ne vidi daleč“. — Ostani pohleven, in prizadevaj si za lepo vedenje in obnašanje, naj te že potem tvoji sosodje zavidajo, černijo ali tvojo šolo v nič devljejo, kakor jim drago, — to naj te nikar ne moti.

Omika pa pride le iz občenja, iz družinskega življenja. Prideš med ljudi, opazuj jih, posebno pa se oziraj na tiste, ktere spoštuješ. Od teh se naučiš naj boljšega, kar je mogoče — pošten človek biti. Njihovo obnašanje je pravo, je cvetje pravne izobrazenosti. Njihovo vedenje in zadržanje posnemaj! Da pa to lažeje izpelješ, čuj sam nad sabo, in gospoduj svojim strastim. Ne govori nikdar kaj nerodnega, in sirovo govorjenje naj ne pride iz tvojih ust. Kako zaničljiv bi bil, ko bi se nad napakami svojih učencev pritoževal z besedami, ktere bi razodevale neotesanost in sirovost! Kaj tacega storiti se varuj! Pišesh tudi, da imaš v prostih urah dovolj posla, da se pripravljaš za šolski nauk prihodnjega dné. Kaj tacega slišati, me veseli. Tudi jaz tega ne opusčam. Tako